

دستورالعمل شناسایی و مدیریت تلفیقی شته و سفیدک سطحی زرشک زیستی

تهیه کننده: امور مناطق- گروه حفظ نباتات اردیبهشت ۱۳۹۲

مقدمه:

زرشک زیتنی با نام علمی *Berberis thunbergii* درختچه‌ای است خزان کننده با برگهای تخم مرغی، قاشقی یا مستطیلی و صاف به رنگ ارغوانی-قرمز تا قرمز-قهوه‌ای، جگری روشن در هنگام ریزش. این گیاه به علت رنگ زیبا و ساختار ویژه در طراحی فضای سبز به عنوان پرچین یا حصار مناسب می‌باشد و رشد سریعی دارد.

معمولا زرشک در شرایط آفتاب یا کمی سایه و تقریبا در هر خاکی که زهکشی خوبی داشته باشد به خوبی رشد می‌کند. نیاز آبی آن متوسط بوده و باید منظم باشد.

زرشک زیتنی نیز مورد حمله آفات و بیماریهای متعددی قرار می‌گیرد که در شرایط فضای سبز کرج شته زرشک و سفیدک سطحی از مهمترین آنهاست.

شته زرشک

Liosomaphis berberidis (HOMOPTERA, APHIDIDAE)

این حشره به رنگ سبز مایل به زرد یا زرد تا مایل به قرمز می‌باشد که در سطح زیرین برگها فعالیت داشته و از شیره گیاهی تغذیه می‌کند. این حشره از آفات مهم زرشک محسوب شده و اهمیت اقتصادی آن زیاد است. این شته دارای افراد بالدار و غیر بالدار و نیز افراد جنسی و غیرجنسی است.

۲) فرم بالدار شته

۱) فرم غیر بالدار شته

علائم خسارت و زیست شناسی :

این آفت در شرایط کرج معمولا از اوایل اردیبهشت ماه شروع به فعالیت نموده و با تغذیه از شیره گیاهی در زیر برگها باعث تغییر رنگ در سطح برگها و ایجاد لکه های صورتی مایل به زرد می‌شود که به تدریج و با افزایش تغذیه حشره سطح رنگ پریدگی گسترش یافته

و پس از مدتی علائم خسارت به صورت لکه‌های قهوه‌ای خشک در سطح برگ دیده می‌شود که در صورت عدم کنترل آفت تعداد برگ‌های آلوده در بوته افزایش یافته و گاهی سبب خشکیدگی کل بوته می‌گردد.

از آنجا که شته در زیر برگ فعالیت دارد معمولا تشخیص اولیه آلودگی بر اساس مشاهده رنگ پریدگیهای سطح برگ ممکن است که با برگرداندن برگ آلوده، مشاهده شته در پشت برگ امکانپذیر است.

معمولا جمعیت شته در طول ماه‌های تابستان به دلیل افزایش دما، کاهش رطوبت و افزایش جمعیت دشمنان طبیعی خصوصا زنبورهای پارازیتوئید کاهش می‌یابد و دوباره از اواخر شهریور و اوایل مهر، آفت روی بوته‌های زرشک ظاهر می‌شود.

تغذیه شته زرشک زیر برگ

علائم اولیه شته زرشک

کنترل شته زرشک:

با توجه به این که معمولا خسارت ناشی از شته روی بوته‌های زرشک زیاد است و حتی فعالیت جمعیت کمی از این آفت می‌تواند زیبایی زرشک را به شدت تحت تاثیر قرار دهد، مبارزه شیمیایی به محض مشاهده اولین علائم آفت و با استفاده از سموم سیستمیک یا نفوذی مثل کنفیدور یا دیازینون توصیه می‌گردد.

سفیدک سطحی زرشک

عامل سفیدک سطحی زرشک در ایران قارچ *Microspheera berberidis* گزارش شده است. این بیماری در کرج و تهران مشاهده شده و اهمیت اقتصادی آن زیاد است.

علائم بیماری:

نشانه‌های بیماری سفیدک سطحی زرشک نیز مشابه سفیدک سطحی روی سایر میزبان‌هاست. به این شکل که به محض فراهم بودن شرایط مساعد جوی و در شرایط کرج معمولا از ابتدای اردیبهشت ماه، پوشش پودری سفیدرنگی در هر دو سطح برگها و ساقه زرشک ظاهر می‌شود و به سرعت در سطح بوته و درختچه‌های مجاور گسترش می‌یابد و حتی ممکن است باعث خشکیدن بوته آلوده گردد.

کنترل بیماری:

- عامل بیماری سفیدک سطحی زرشک نیز همانند سایر سفیدک‌ها به راحتی به وسیله باد، قطرات آب و ... قابل انتشار است و زیبایی گیاه را به شدت تحت تاثیر قرار میدهد: لذا آستانه زیبایی این بیماری نیز مانند شته زرشک بسیار پایین است و به محض مشاهده اولین علائم بیماری و قبل از گسترش آن، مبارزه شیمیایی توصیه می‌شود.
- برای جلوگیری از پخش کنیدیهای قارچ، آبیاری زرشک باید به گونه‌ای باشد که قطرات آب پخش نگردد و در هنگام شستشوی بوته‌ها، آب از سمت بوته‌های آلوده به سمت سایر بوته‌ها پاشیده نشود.
- قارچکش‌های سیستمیک نظیر بنومیل، کاربندازیم، تریفورین، فناریمول، تیوفانات متیل و ... در کنترل قارچ عامل بیماری موثر می‌باشند.

منابع مورد استفاده :

- بهداد، ابراهیم، ۱۳۸۱. حشره شناسی مقدماتی و آفات مهم گیاهی ایران، انتشارات نشر یادبود، ۸۲۴ صفحه.
- بهداد، ابراهیم، ۱۳۶۶. آفات و بیماریهای درختان و درختچه های جنگلی و گیاهان زینتی ایران، چاپ نشاط اصفهان، ۸۰۷ صفحه.
- رحمانپور، افسون، ۱۳۸۰. مطالعات فنولوژیکی برخی از درختان و درختچه های پهن برگ زینتی، موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع، ۱۹۱ صفحه.
- رضوانی، علی، ۱۳۸۳. شته های درختان و درختچه های ایران، موسسه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی ایران، ۲۷۰ صفحه.
- معاونت آموزشی پژوهشکده معاونت شهری و روستایی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، ۱۳۹۰. آفات مهم گیاهان فضای سبز، موسسه نشر پرک، ۱۹۴ صفحه.
- معاونت آموزشی پژوهشکده معاونت شهری و روستایی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، ۱۳۹۰. بیماریهای گیاهان زینتی، موسسه نشر پرک، ۱۱۷ صفحه.